

تحلیل روند آینده بازار ضایعات فلزی

■ توحید حاجی حسینیلو
کارشناس مدیریت بازرگانی در شرکت فلزات شاهد

خطوط تولید محصولات فولادی و ۳۰۰ میلیون تن قراضه کهنه ۱۰ تا ۴۰ ساله است.

در واقع، ظرفیت قابل جذب قراضه در فولاد جهان با نسبت ۴۶ درصد برآورده می‌شود. واردات ترکیه به عنوان بزرگ‌ترین واردکننده قراضه امسال با ۲۲ درصد افزایش نسبت به سال قبل، برابر ۱۹ میلیون تن بوده است. این در حالی است که ۵۰ درصد واردات قراضه ترکیه از اروپا، ۲۵ درصد از آمریکا، ۸ درصد از روسیه و ۴ درصد از اوکراین بوده است (۱۳ درصد مابقی از منابع داخلی تأمین می‌شود). کل قراضه مصرفی ترکیه در سال ۲۰۱۰ برابر با ۲۵ میلیون تن بود که ۶ میلیون تن آن از منابع داخلی ترکیه تأمین شده است. این کشور ۸۳ درصد فولاد تولیدی‌اش را به روش قوس الکتریکی تولید می‌کند. نیاز ترکیه در سال ۲۰۱۱ به قراضه ۲۲ میلیون تن است.

چین، دیگر کشور بزرگ واردکننده قراضه جهان است. نیاز چین به قراضه در سال ۲۰۱۱ برابر با ۲۰ میلیون تن است که ۸۸ میلیون تن آن از منابع داخلی تأمین خواهد داشت و حدود ۳۰ میلیون تن واردات خواهد داشت. واردکنندگان دیگر بازار، کره جنوبی، تایوان، هند و اسپانیا هستند. ایران نیز در سال ۲۰۱۱ به این لیست پیوند خورده است. با توجه به چشم‌انداز تولید ۱۴/۴ میلیون تنی فولاد ایران در سال ۲۰۱۱، نیاز فولادسازان به قراضه بر اساس نسبت‌های فعلی (۲۴ درصد میانگین مصرف) معادل حدود ۳/۵ میلیون تن خواهد بود. در وضعیت خوشبینانه ۱/۶ تا ۱/۷ میلیون تن از این میزان قراضه از منابع داخل قابل تأمین است و حدود ۱/۸ تا ۲ میلیون

تنی قراضه ناشی از بحران مالی اقتصادی در طول چهار سال اخیر در جهان، رشد و توسعه صنعت فولاد با وجود عدم تناسب با برنامه در بخش ظرفیت‌سازی تا اندازه‌ای پیگیری شد، اما متأسفانه در بخش توسعه انتظارات برآورده نشده است.

ارائه ارقام ۳۰ تا ۵۰ میلیون تن ظرفیت تولید در پایان برنامه پنجم رقم قابل توجهی است، اما همچنان هیچ برنامه مشخصی موجود نیست که نیاز به بازار داخل، ظرفیت‌های ایجاد شده و میزان تولید فولاد را در سال‌های پیش رو معین کند. نقطه قابل اتکا در این میان، ارقام تولیدی است که محقق شده است که بنا بر اعلام رسمی، ۱۲ میلیون تن تولید فولاد در سال ۲۰۱۰ بوده است، یعنی افزایش ۲۰ درصدی نسبت به سال گذشته. بنابراین با رشد ۲۰ درصدی، رقمی حدود ۱۴/۴ میلیون تن در پایان سال ۲۰۱۱ برای تولید فولاد متصور است. در حال حاضر، در ایران ۸۰ درصد فولاد تولیدی به روش قوس الکتریکی تولید می‌شود که قراضه برای این فولادسازی‌ها کالایی اساسی و استراتژیک است. همچنین در سال‌های اخیر کارخانه‌های تأسیس شده صد در صد از قراضه استفاده می‌کنند.

نسبت عرضه کل به تقاضای کل قراضه هر روز کاهش می‌یابد. مصرف قراضه در جهان در سال ۲۰۱۰ با یک درصد افزایش نسبت به سال قبل، ۳۹ درصد کل تولید فولاد و حدود ۵۵۰ میلیون تن بود. بر اساس گزارش WSD نیاز قراضه جهانی در این سال ۶۵۰ میلیون تن شامل ۱۷۰ میلیون تن قراضه‌های خانگی، ۱۸۰ میلیون تن قراضه‌های نو حاصل از برگشت

۱۴۳۱ میلیون تن در سال است، رشد تولید نزولی می‌شود، چون پایین‌ترین نرخ از ژانویه ۲۰۱۱ است.

این افت نشانگر آن است که کارخانه‌ها به کاهش تقاضای جهانی واکنش نشان داده‌اند. همچنین صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی رشد اقتصادی جهان را از ۴/۳ درصد به ۴ درصد کاهش داده است. رشد اقتصادی کشورهای پیشرفته ۱/۵ درصد و اقتصادهای نوظهور ۶ درصد برآورد شده است.

قیمت بالای سنگ آهن و کک از حاشیه سود فولادسازان کاسته است. قیمت مواد اولیه البته رو به کاهش است، چون تقاضا نزولی است، ولی در کل قیمت سنگ آهن، قراضه و کک در سطح بالا باقی می‌ماند.

تولیدکننده‌ها قیمت محصولات فولادی را بالا برده‌اند، البته به امیدی که در سپتامبر و فصل چهارم تقاضا بهبود یابد تا قیمت‌های بالای آنها ماندگار شود، ولی ظاهراً همچون سال ۲۰۱۰ انتظار بیش از حدی از بازار دارند.

گرچه تقاضای آسیا رو به بالاست، سطح تقاضا هنوز کمتر از حداکثر است. در آمریکا عدم تمایل خریداران به پذیرش افزایش قیمت ناگهانی ورق گرم در اواخر آگوست که ۱۰۰ دلار در هر شورت تن بوده، بدین معناست که ۵۰ تا ۷۰ دلار آن پذیرفته شده است.

در چین نگرانی‌های اقتصادی بازار فیوچرز و نقدی را پایین کشانده و بازار ساخت و ساز نیز تحت تأثیر بدهی‌های دولت قرار گرفته است، ولی بائو استیل همچون سایر تولیدکنندگان بزرگ جهان به دنبال افزایش قیمت در ماه اکتبر است.

چشم‌انداز بازار اروپا ضعیف است. گرچه عرضه‌کننده‌ها به دنبال افزایش قیمت ۲۰ تا ۳۰ یورویی برای فصل چهارم هستند، در حال حاضر وضعیت نرخ یورو واردات را کم کرده، اما در میان‌مدت شاید بر میزان مصرف داخلی نیز اثر بگذارد.

تن به واردات نیاز داریم. میانگین مصرف قراضه برای کوره‌های قوس در جهان ۱۴ درصد و این نسبت به کل تولید فولاد در سال ۲۰۱۰ برابر ۳۹ درصد بوده است. در ایران مصرف قراضه به کل تولید معادل ۲۴ درصد است.

واردات نزدیک به ۲ میلیون تن قراضه نیازمند اقدامات زیرساختی‌ای در این زمینه است که دولت باید مسئولیت‌های سنگین‌تری در این رابطه بر عهده گیرد. این اقدامات عبارتند از:

۱. تجهیز بندرها به سایت‌های اختصاصی مکانیزه جهت تخلیه و بارگیری قراضه‌های وارداتی
۲. اختصاص سایت‌های مکانیزه در مناطق آزاد جهت تخلیه و ذخیره‌سازی قراضه‌های وارداتی
۳. شناسایی بازارهای تأمین و پتانسیل‌سنجی آنها و آشنایی به شیوه حضور در آن بازارها
۴. اقدام بورس کالایی به دعوت و حضور فروشندگان بازار بورس ایران
۵. حذف تمامی عواید دولتی بر واردات قراضه تا پایان برنامه پنجم
۶. آشنایی بنگاه‌ها با استانداردها، حمل و نقل دریایی، بورس‌ها و فروشندگان و کارگزاران بین‌المللی قراضه
۷. آشنایی بنگاه‌ها با شیوه‌های بازرگانی بین‌المللی و نحوه تنظیم قراردادهای بازرگانی در این زمینه

وضعیت فولاد جهان در حال حاضر

تولید فولاد خام جهان در ۸ ماه نخست سال جاری میلادی ۸/۳ درصد رشد داشته است، اما با توجه به نرخ تولید روزانه ماه آگوست که معادل